

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

IV. De connexione causæ cum possibilitate effectus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

directe cognoscatur, probo neque ex hoc capite posse adhuc in entitatibus huiusmodi reflexivis hunc respectu infertur in cognitione ad seipsam terminata, & cognita per se ipsa esse cognitionem, & esse cognita ex parte ipsius cognitionis formalissime est idem, quia per eadem entitatem omnino in se indivisibile, per quam cognitio dicitur talis, per eandem est cognita, neque minus intrinsece est huic cognitioni supra seipsam reflexiva esse cognitionem, quam esse cognitio: ergo qui huiusmodi entitatem, ut est in se, intuitivum cognosceret, non alia ratione in illa cognosceret rationem cognitionis, quam rationem cognitionis: ergo non in recto cognosceret ipsam, ut cognitionem, & in obliquo ipsam, ut cognita, neque cognitio illa intuitiva cognitionis reflecteret supra seipsam hac semel in recto, & quasi iterum in obliquo eandem attingeret, sicuti significatur his vocibus *cognitio sui ipsius*, sed tunc quod correspondet tanquam obiectum significatum per has voces *cognitio sui ipsius*, non sicut per illas significatur unum in recto, & aliud in obliquo; sed utrumque æquale in recto, & ut omnino indistinctum, & indivisibiliter idem eodem omnino modo sicuti in re se habet, ex vi intuitivæ cognitionis representaretur. Neque adhuc in hac cognitione reflectere supra se ipsam fundamentum reperiri potest quod in actione & passione reperitur, ut possit diverso modo capi cum diversis connotatis in recto, & in obliquo, quia entitas physica, quæ actio & passio dicitur connotat principia realiter distincta in ordine ad quæ dicitur actio, & passio, & ita, adhuc qui intuitivum cognosceret talem entitatem, cognosceret dici actionem per ordinem ad principium actuum, & dici passionem per ordinem ad principium passivum, in illa verò cognitione supra se ipsam reflectente intrinsece per se ipsam quolibet connotato secluso diceretur cognitio, & diceretur cognita absque ulla distinctione ex parte ipsius, ut cognitionis, & ut cognita. Adeo vera est doctrina tradita, ut si consideremus cognitionem divinam reflectentem non supra aliquod attributum distinctum formaliter à cognitione, aut supra essentiam, si hæc ab essentia formaliter distinguitur, sed formalissime supra ipsam rationem formalem cognitionis, neque per intellectum præcendere poterimus in ipsa cognitione rationem actus, & rationem obiecti, quia nulla formalitas est in ea cognitione formaliter ut cognitio est, quæ non sit cognita, & quæ non se teneat quasi ex parte obiecti, neque aliter cognoscitur quam est, quæ ratione asserit Henr. tract. 1. disp. 4. c. 1. n. 6. rationem formalem cognitionis diuinæ, ut cognitæ per se ipsam non habere rationem obiecti, quia in tali cognitione reflectere supra suam formalitatem, non potest, neque per intellectum reperiri duplex ratio, quarum una habeat formalitatem actus, & altera formalitatem obiecti.

Ex doctrina tradita solutio habet fundamentum quo intendebat P. Ruiz probare huiusmodi entitates supra se ipsas reflectentes dicere respectum transcendentalem ad seipsas, negandum enim est ex vi cognitionis quæ intuitivum cognoscerentur, cognoscendas esse oblique, ut possint directe cognosci, quod non ita euenturum iam probavi. Similiter dicendum est cognitione supra seipsam reflectente non distinguui à ratione formali talis cognitionis rationem reflexionis, seu illud quod significatur per illa verba *sui ipsius*, quia cum dicitur huiusmodi cognitionem esse cognitionem *sui ipsius* cognoscitur ex vi intuitivæ cognitionis per modum unius simplicissimæ, & impartibilis entitatis, quæ secundum se totam in recto cognoscitur, & nulla ratione in obliquo. Testimonium Angelici Doctoris rem non probat, & extra intentum Doctoris Angelici adducitur, quia sanctus Doctor loco citato tantum intendebat explicare Deum quædam obiecta amare necessitate antecedenti, alia necessitate ex suppositione, & verba supra citata dixit ad significandum Deum se ipsum amare necessitate necessitate antecedenti, neque legenti articulum D. Thomæ dubitare licebit hanc fuisse illius mentem, & nihil de transcendentalibus respectibus ex prædictis verbis posse deduci.

PUNCTUM IV.

De connexione causæ cum possibilitate effectus.

§. I.

Aliorum sententia.

Non disputo in præsentium, an causa transcendentaliter referatur ad effectum; sed an habeat connexio-

nem cum effectu saltem ut possibili, quæ duo realiter distinguntur ut probabo Punct. 6. vbi dicam causam creatam non connexam cum existentia, neque cum possibilitate effectus transcendentaliter referri ad existentiam effectus, quem in se virtualiter continet.

Causam creatam necessariam habere connexionem docet communis sententia. Idem de increata docent Gratian. in 1. p. lib. 3. contr. 1. tract. 6. disp. 1. sect. 5. n. 25. & cetera. tract. 2. disp. 3. P. Soar. c. 9. n. 13. vbi fatetur deficere qualibet creatura possibili Deum defecturum. P. Her. tract. de scientia disp. 5. c. 4. P. Salas 1. tract. 2. disp. 4. sect. 2. n. 13. P. Falol. q. 12. art. 18. n. 68. consentit P. Didac. Ruiz tom. de Trinitate disp. 5. sect. 2. concl. 4. vbi docet Verbum Dei futurum esse aliud quidditativum diversum à verbo, quod genitum est, si creature fuissent possibiles.

Omnipotentiam nullam habere connexionem cum creaturâ possibilitate defendunt P. Vasq. t. 1. in 1. p. disp. 6. c. 2. & disp. 50. c. 4. 5. & 6. & latè disp. 104. c. 6. Basil. Legion. in quodlibet. q. 8. Scholastica c. 5. & relect. 5. P. Arub. t. 1. in 1. p. disp. 30. disp. 99. cap. 3. vbi docet oppositum probabiliter dici non posse, & contendit idem docuisse P. Soar. in Metaph. disp. 30. sect. 15. & 26. & disp. 47. sect. 15. 17. & 28. quod fundamentum non caret. Idem tenet P. Alarcon tract. de scientia disp. 2. c. 4. De causis creatis eadem ratione philosophantur, Basil. Legionens. supra & P. Font. Metaph. sect. 4. vbi ait maximam Philosophiæ partem sentire scientiam non referri ad obiectum, neque sensus ad qualitates, neque materiam ad formam essentiali habitu, sed ad accidentia, possidere has entitates in alia vita ut in se sunt sine aliquo respectu cognosci, qui omnes consequenter dicunt materiam nullam habere connexionem cum forma, quæ ex illa potest educi, omnes enim entitates create relatione dicunt ad illas, cum quibus sunt connexæ, & nulla potest quidditativum, adhuc in alia vita, cognosci non cognita alia, cum quæ, saltem ut possibiles, connexionem habet necessariam. Consentunt plures ex polioribus recentibus, & P. Arriag. communis sententiæ propugnator fatetur disp. 6. c. 3. nulla experientia, neque ratione à priori, aut à posteriori posse impugnari sententiam, quæ huiusmodi connexionem, & relationem inter causam & effectum, ut possibilem negat: ex quo infero absque experientia, & sine ratione à priori, aut à posteriori connexionem istam inter causam, & effectum defendi, si enim aliqua esset ad hanc connexionem propugnandam, eadem impugnetur sententia, quæ hanc negat connexionem.

Mediam aliam sententiam meditat est P. Ripald. t. 1. de supernat. disp. 32. sect. 2. vbi docet omnem creatam potentiam connexionem habere cum possibilitate effectuum, quos potest naturaliter producere, & respectu cuius potentia naturalis dicitur, nullam tamen connexionem habere cum effectibus, quos tantum supernaturaliter alio principio adiuta valere efficere, respectu quorum potentia obiectualis dicitur. Itaque asserit repugnante quacunque naturali cognitione, quam modo intellectus naturaliter potest producere repugnaturum intellectum, nulla tamen cognitione naturali repugnante, etiam omnes actus supernaturales fidei, & charitatis aliarumque virtutum infusarum repugnant, intellectum, potentiaque, quæ his actibus supernaturalibus modo se exercent easdem omnino absque ulla repugnantia permanens. Plures pro hac sententia referunt, quos omnes ab se adducit.

§. II.

Propria sententia.

Conseo causam increatam, & creatas omnes nullam habere connexionem cum possibilitate alicuius effectus, quem naturaliter, aut supernaturaliter possit producere, sed quocumque effectu repugnante illius virtutem productivam eandem omnino permanens, etiam talis effectus non repugnet. Disponat animi ad assensum huius conclusionis nullam experientiam, aut rationem à priori, aut à posteriori reperiri, quæ oppositam suadeat, & probet dari huiusmodi connexionem inter causam, & possibilitatem effectus, quem in sua virtute continet, quod fatetur Arriag. supra citatus. Deinde monco præcisam possibilitatem effectus, seu effectum, qui non existit, possibilem esse, nihil esse physicum in rerum natura actu existentis, & dū effectus possibilis non existit, æquale non esse ac chimæ, quæ intrinsece repugnat ut probavi Controv. 2. Punct. 1. hoc

hoc posito inquiri quo genere dependentia possit dependere meus animus rationalis ab intellectu pure possibili, quam nunquam eliciet, imò neque proximè poterit elicere ex defectu principij, speciei videlicet requisitæ ad talem intellectum, quam nunquam habebit? Dices, intellectum dependere à possibilitate cuiusvis intellectio- nis tanquam ab effectu, seu tanquam à termino relationis transcendentalis. Sed rursus inquiri, quæ dependentia pos- sit esse tanquam ab effectu, seu tanquā à termino à re neq; existente, neque exitura, quomodo virtus physica causæ possit physicè dependere à re, quæ non est, neque erit? Res- pondebis causam dependere à possibilitate effectus, quæ possibilitas actu est, etiam si effectus neque existat, neque sit exiturus. Contrā: possibilitas effectus, qui non existit, phy- sicè non est, sed tantum obiectivè, quia intrinseca possibi- litas, ut dicebam Controu. 2. Punct. 2. ab existentia non di- stinguitur, & quando existentia actu non est, neque phy- sicè est possibilitas, licet absolute dicamus ens esse possibi- le, & dari possibilitatem rei non existentis, quia hoc lo- quendi modo tantum intendimus significare obiectivam possibilitatem, seu quod nulla daretur repugnantia, si res existeret, seu quod existeret, si Deus vellet illam produ- cere, quæ omnia non dicunt aliquid, quod physicè sit, sed tan- tum quod esset, & modò æquè non est ac non est chi- mera: ergo concipi nequit nunc temporis causam depen- dere ab effectu, qui nunc non est ac non est chimera, & tantum differt obiectivè ab hac, quia esset si causæ ap- plicarentur ad illius productionem, seu si Deus vellet illum producere, quod non habet chimera: ergo sicuti non potest causa dependere à chimera, quæ non est, ita non potest de- pendere à re possibili, quæ non est, sed esset, illud enim quod esset si absolute non est omnino est impertinens ad hoc ut aliquid hic & nunc existat de facto. Malè ergo ab- que vrgenti fundamento dicitur causam habere connexionem cum possibilitate effectus, quod est dicere, habere connexionem cum illo, quod esset, & de facto per statum absolutum in nihilo differt à chimera.

6 Arguo secundò: Causa non dependet ab existentia effe- ctus: ergo neque à possibilitate effectus. Antecedens ad- mittunt omnes: Consequentiam probò. Possibilitas, & exi- stentia, ut dicebam loco citato sunt omnino idem; ergo si existentia causæ non dependet ab existentia effectus, non dependet à possibilitate eiusdem effectus. Respondebis causam dependere ab existentia, ut possibili non ut existi- ti. Contrā: Existentia ut possibilis, & ut existens formalis- sime non distinguuntur, neque existentia ut existens addit aliquid supra existentiam, quia existentia est ultimus actus possibilitatis, supra quem non cadit alius actus, quo magis possibilitas reducatur ad actum. Respondebis secundò exi- stentiam, & possibilitatem formaliter esse omnino idè, & ab utraque æquè dependere virtutem causæ, quæ sicuti non requirit existentiam effectus, ita neque possibilitatem il- lius intrinsecam, quæ physicè sit, sed quæ tantum sit obie- ctivè, quæ ratione dependet ab existentia, cuius esse obie- ctivum requiritur, ut sit causa, quia tamen existentia tantum obiectivè existens absolute quoad nos non dicitur existi- tia, sed possibilitas: ideo dicere solemus causam non depen- dere ab existentia effectus, sed ab illius possibilitate, quod est dicere ad existentia causæ non requiritur quod existat effectus, sed quod existeret, si applicarentur causæ ad illius productionem, seu si Deus vellet illum producere. Magni facio hoc argumentum, cuius difficultas, licet coincadat cum difficultate præcedentis, & in re sit eadem cum illa, tamè extorquet id, quod præcedens argumentum efficaciter prop- pugnat, videlicet causam dependere ab effectu possibili esse dependere ab illo quod non est, sed esset, quæ depen- dentia æquè concipitur, quia, ut dicebam supra, illud quod est ab illo quod non est nullo modo dependere potest.

7 Instabis. Veritas conditionata dependet ab obiecto quod esset, quo deficiente veritas non existeret, & tamen veritas conditionata actu est: ergo aliquid quod est, depen- det ab obiecto, quod non est, sed esset. Resp. veritatem conditionatam, & quamlibet aliam componi ex actu, & obiecto, & ita deficiente obiecto veritatem defecturam, quia deficeret quædam illius pars, videlicet ipsum obiectum, non quia deficeret aliquid adæquatè distinctum ab obie- cto, quod deficeret ex eo, quod obiectum deficeret. Veri- tatem componi ex actu & obiecto probavi Controu. 6. de anima Punct. 1. Adhuc instabis: entitas, quæ actu est, vi- delicet veritas conditionata potest constitui per id, quod

Francisc. de Oniedo, Philosoph. tom. 11.

non est sed esset: ergo entitas, quæ actu est potest depen- dere ab illo, quod non est sed esset. Resp. veritatem esse totum quoddam morale quod potest constitui per illud, quod actu non est, sed esset, vel fuit, vel erit ut dicebam lo- co citato, virtutem autem physicam causæ esse ens phy- sicum, quod non potest physicè dependere nisi ab aliquo quod physicè existat.

Argues secundò: Actus fidei respiciunt plura obiecta, quæ actu non sunt, sed quæ fuere, erunt, vel essent: ergo ali- quid quod actu est dependere potest ab illo, quod actu non est. Resp. revelationem Dei, cui innititur actus fidei immediatè esse connexam cum cognitione actuali, quam Deus habet de illo obiecto, quia Deus loqui non potest, nisi illud quod cognoscit, aliàs posset nos fallere, & menti- ri. Cognitionem autem Dei esse connexam cum obiecto, quia cognitio Dei quatenus est extensio cognitionis, qua Deus seipsum cognoscit, ad hoc obiectum creatum forma- liter includit ipsum obiectum, & quia Deus ex se habet propter suam infinitam perfectionem cognoscere omnia, quæ sunt, fuere, erunt, aut esse eo modo quo qualibet res se habet in sua differentia temporis. Addo deficiente ob- iecto, quod Deus cognoscit non defecturam cognitionem, quam Deus modò habet de illo secūdm suam entitatem, seu secundum id, quod cognitio intrinsecè dicit in se, sed secundum formalitatem cognitionis talis obiecti, aut se- cundum connotationem ad tale obiectum, aut secundum alium modum, quo Theologi defectum huius cognitionis explicabunt absque eo quod aliquid intrinsecum Deo de- ficiat. Ex his capitibus actus dū innititur revelationi actu existenti connexionē habet inevitabilē cum obiecto. Est tamen difficultas, quæ nos eodem modo in hac re premit de immediata connexionē entitatis physice actus fidei cū revelatione, quia actus fidei intrinsecè est connexus cum revelatione, quæ deficiente, deficeret actus fidei, & tamen revelatio non semper est actu, sed fuit, quia actus fidei, quē modò habeo, dependet ab hac revelatione facta tempore Apostolorum: ergo aliquid quod est actu potest dependere ab illo quod non est, sed esset. Resp. non sine gravi difficul- tate posse explicari connexionem essentialē actus fidei cum revelatione actu existente, ita ut implicet actus fidei non existente revelatione, de qua non nihil tetigi Contr. 6. de anima, Punct. 1. disputans de veritate actuum superna- turalium, & Controu. 14. Punct. 1. disputans de ipsorum spe- cificatione, quod si hæc connexio adeò stricta ponatur in- ter actum fidei, & revelationem, cui innititur, speciale ali- quid illius in hac materia reddet Theologus, videlicet quia nequit Deus cum auxilio supernaturali ad actum fi- dei requisito, ut author supernaturalis, concurrere ad actū fidei, qui non sit intrinsecè verus, seu cui ex defectu exi- stentiæ obiecti formalis contingat falsitas, quia indecens esset Deo talis concursus, in eo autè quod Deus concu- rat ad producendam virtutē productivam, cuius obiectum implicet, nulla potest indecētia excogitari, neque vllum caput ex quo quatenus est ex parte Dei repugnet exhibi- tio talis concursus, sicuti repugnat ad actum falsum fidei, iuxta communem sententiam, quæ defendit actus fidei es- sentialiter esse connexos cum revelatione, quam respiciūt ut obiectum formale. Quod si hæc ratio non placeat, quæ mihi satis firma non est, aliam quære, ut defendas actus fidei connexos esse cum revelationis existentia, quod tuum ar- gumentum impugnatur, potius quàm conclusionem in præ- senti traditam.

9 Rursus pro eadem sententia sic arguo: si propter aliquam rationem causa haberet connexionem cum possibilitate effectus, maxime quia dicit relationem ad illam. Sed rela- tio causæ est ad ipsam formale existentiam, ut actu exer- citam, & positam extra causas: ergo ex hoc capite connexio causæ esse debebat cum existentia effectus actu exerci- ta. Probo consequentiam: cum illo debet esse connexio causæ, ad quod causa refertur. Sed causa refertur ad exi- stentiā effectus actu exercitā: ergo connexio causæ debet esse cum existentia effectus actu exercita. Sed causa non habet connexionem cum existentia effectus actu exercita: ergo nullam habet connexionem cum effectu, adhuc ut possibili. Discursus iste integer erit si probetur minor prio- ris syllogismi, videlicet causam referri ad existentiam effe- ctus exercitam, quam probabo Punct. 6. quod specialiter instituat de relatione causæ ad effectum.

Ultimò: Non repugnat virtus productiva creata talis natura, ut implicante effectu ipsa possit subsistere: ergo

Ff 3 saltem

saltem ex hoc capite posset dici virtutem productivam effectus connexionem non habere cum effectuum possibilitate, ne sine speciali fundamento hæc adlaturat connectio. Deinde æque potest percipi connectio ista propter rationes supra adductas: ergo constituenda non est talis connectio inter causas, & effectuum possibilitatem, neque nos debemus gratis conicere in difficultates, quæ in tali connectione defendenda nos premunt.

II Præcedens ratio probabiliter suadet admittendam non esse connexionem itam in causis creatis, in causa autem increata, seu in omnipotentia Dei intentum efficaciter convincere existimo, sic illam circa omnipotentiam expendo. Si respectus admittatur in omnipotentia deficiente possibilitate cuiusvis creaturæ deficeret omnipotentia, & non esset hic numero Deus. Dices totum hoc esse verum, quod non clamore, sed ratione impugno. Si omnipotentia Dei talis esset naturæ ut deficiente quacumque creatura esset defectura, non esset summè perfectæ: ergo in Deo talis omnipotentia constituenda non est. Probo antecedens: si concipiatur in Deo omnipotentia talis naturæ, quæ in se eminenter contineat omnes effectus, qui in se non repugnant, & alias ita existens independenter ab unoquoque illorum, ut quocumque, & etiam omnibus simul repugnātibz eadem permaneret, perfectior omnipotentia esset illa, quæ deficeret repugnante effectū. Sed non repugnat concipi talis omnipotentia: ergo si in Deo concipimus omnipotentiam, quæ deficeret repugnante quocumque effectū, non concipimus omnipotentiam perfectissimam, quam possumus absque ulla repugnantia concipere: ergo non concipimus omnipotentiam summè perfectam: ergo si Deo huiusmodi omnipotentiam tribuimus, non illi concedimus omnipotentiam summè perfectam. Perfectiorem concipere omnipotentiam illum, qui concipit omnipotentiam connexam cum possibilitate effectuum, quam ille, qui concipit omnipotentiam connexam cum illorum possibilitate, ita ut repugnante quocumque effectū repugnet omnipotentia, sic probo. Omnipotentia connexa, quam tu concipis in Deo, & omnipotentia non connexa cum possibilitate effectuum quam ego concipio, non differunt in virtuali effectuum continentia, quia omnipotentia non connexa, quam ego constituo omnes effectus virtualiter & eminenter continet, quos continet omnipotentia connexa, quam tu assignas: ergo saltem ex hoc capite non esset imperfectior omnipotentia à me assignata: ex alio capite in ordine ad eosdem effectus differt omnipotentia non connexa à connexa ex eo, quod omnipotentia non connexa deficeret, videlicet casu, quo repugnaret aliquis effectus: ergo perfectior est omnipotentia non connexa, quam connexa, quia cæteris paribus ex duabus entitatibus perfectior est illa, quæ permanet in eadem rerum peristat, in qua alia desinit esse, & quæ eadem omnino intrinsecè invariata cum eadem virtute ex parte sui potest subsistere sine aliquo extrinseco, sine quo altera subsistere non potest. Insuper omnipotentia non connexa, quam ego constituo, talis est ut hic, & nunc habeat totum illud, quod requiritur ex parte virtutis causatiuæ ad producendos non tantum effectus, qui modo sunt possibiles, sed etiam ad producendos impossibiles, quos sine nova virtute produceret, si illorum repugnantia non obstaret: ergo longè perfectior est omnipotentia non connexa, quam connexa, siquidem quatenus est ex parte sui ad plura se posset extendere. Confirmo, & declaro eandem rationem. Omnipotentia connexa talis esset ut si per impossibile modò hircoceruus, qui repugnat, fieret possibilis, necessariò deficeret: & si rursus fingatur permanere omnipotentiam connexam cum effectibus, qui modo sunt possibiles, factio possibili hircoceruo, qui modò repugnat, & cum quo connexionem non habet talis omnipotentia non posset hircoceruum producere, quia tantum est virtus productiva illorū effectuum, cum quibus habet connexionem. Sed omnipotentia non connexa talis est naturæ ut si per impossibile hircoceruus qui modò repugnat fieret possibilis, illum posset producere per eandem virtutem, quam modò habet: ergo omnipotentia non connexa quatenus est ex se ad plures se extendit effectus, & perfectior est, quam omnipotentia connexa. Rem magis declaro: qui constituunt omnipotentiam connexam possunt dicere: implicat chimæram produci à Deo quia ipsa in se repugnat, & quia ex repugnantia inferitur in Deo negatio virtutis ad chimæram producendam,

& ita implicat hic & nunc chimæram produci ex repugnantia chimære, & ex defectu virtutis productivæ, licet defectus iste oriatur ex repugnantia effectus productivi, & non ex eo, quod omnipotentia non sit infinita: qui verb constituunt omnipotentiam absolutam dicunt repugnare produci chimæram præcisè ex repugnantia chimære, & nullo modo ex defectu virtutis omnipotentis, qui inferatur ex hac repugnantia: ergo qui constituunt omnipotentiam absolutam maiorem virtutem illi tribuunt, si se virtutem ad producendam chimæram, quam virtutem absolutè constituenda est in Deo omnipotentia non connexa, quæ perfectissima est, & dicendum repugnare omnipotentia connexam, quia non est perfectissima omniaque possunt absque ulla repugnantia concipi, & est de conceptu essentiali omnipotentia Dei includere summam perfectionem, quæ sine repugnantia concipi valet. Restat modo probandum ut discursus iste legitime concludat nullam involvi repugnantiam in conceptu omnipotentis non connexæ cum effectuum possibilitate, quod prælabos, sequenti, ubi adducam & solvam omnia argumenta alicuius momenti, quæ fieri possunt non solum contra omnipotentiam non connexam, sed etiam contra quamlibet virtutem creatam huiusmodi connectione carentem.

Decertant Authores utriusque sententia an omnipotentia connexa cum effectuum possibilitate, quæ deficeret deficiente quocumque possibili effectū dicenda sit dependens ab effectuum possibilitate. Qui omnipotentiam non connexam esse defendunt, intendunt omnipotentiam connexam dicendam esse dependentem à quocumque ente possibili, ut ad hoc absurdum deducant sententiam, quæ omnipotentiam connexam constituit. Qui omnipotentiam connexam propugnant, non dependentem dicendam esse defendunt, sed purè connexam tanquam cum extremo relationis transcendentalis, vel tanquam cum aliquo posteriori, à quo non dependet. Quæstio est hæc purè de nomine, certum enim est omnipotentia ita connexam defecturam deficiente possibilitate cuiusque effectus, certum etiam est in illo casu non defecturam ex defectu alicuius causæ, seu conditionis antecedentis, quæ modo supponatur ad omnipotentiam existentiam, quibus statuitur tantum restat quæstio de nomine, an videlicet cum aliquo, quod non se habet per modum causæ, aut conditionis, quæ se teneat ex parte actus primi prærequisiti ad existentiam rei, quæ dicitur connexa, dependentia dicenda sit necne? Ego in negativam partem propendo, quia dependentia sonat causalitatem, seu actum primū, & ita nihil potest dependere ab illo, quod non se habet per modum actus primi ad sui existentiam. Dices hoc esse verum de propria dependentia à priori, posse tamen dari dependentiam impropiam à posteriori ab aliquo, quod non se teneat ex parte actus primi. Contra: dependentia hæc à posteriori adeò est impropria ut dependentia non sit, implicat enim dependentiam, quæ retineat prædicata essentialia dependentiæ, quæ à priori non sit, quod si connexionem cum aliquo posteriori appelles, etsi cum aliis, qui sic loquuntur, abuteris dependentiæ nomine. Accedit huic sententiæ autoritas D. Anselm. lib. 1. cur Deus homo, ubi pulchrè his verbis traditam edocuit sententiam: Quotiescumque dicitur Deum non posse, nulla negatur in eo potestas; sed insuperabilis signatur sapientia, & fortitudo. Non enim aliud intelligitur, nisi quia nulla res potest effici, ut æquale illi, quod negatur non posse. Nam ostensa est huiusmodi malum loquutio, ut dicatur res aliqua non posse, non quoniam in illo, sed quia in alia re est impotentia. Quibus verbis clarè docet eximius Doctor impotentiam ut fiat illa, quæ dicitur non posse fieri à Deo, esse in ipsis rebus faciendis, non in Deo, qui est infinitè potens, & virtutem habet sufficientem, ut illa fierent ab ipso, si in ipsis non esset repugnantia, & impotentia, ut fiant.

§. III.

Argumenta soluta.

Ostendit primò, ab probandum repugnare virtutem causatiuam, siue creatam, siue increatam non connexam cum effectus possibilitate. Repugnat virtus, quæ in se eminenter contineat ens rationis: sed effectus repugnans est ens rationis: ergo repugnat virtus, quæ in se eminenter contineat effectum repugnantem. Probatur maiore eo ipso quod

quod virtus aliquid producat est ens reale, & non ens rationis: ergo virtus productiva non potest continere in se eminenter ens rationis: Antecedens est certum: illationem optimam esse sic ostendo. Rectè inferimus Deum non continere virtutem creandi alium Deum sibi æqualem, quia eo ipso, quod creetur est inferius Deo: ergo eodem modo possumus inferre Deum non habere virtutem producendi ens rationis eo, quod quicquid physicè producit, eo ipso quod producit non est ens rationis: sed reale. Confirmatur. Implicat virtutem productivam eminenter continere, seu posse producere prædicatum cuius contradictoriè oppositum non potest non dare cuicumque effectui, qui ab illa producat. Sed eo ipso quod virtus productiva aliquid producat dat illi esse ens reale quod contradictoriè opponitur cum ente rationis: ergo implicat virtutem productivam eminenter continere, aut posse producere ens rationis.

- 14 Dixi Punct. 2. posse dari respectum realem transcendentalem respectu termini, qui modò repugnet, seu qui modò sit ens rationis; monui tamen numero quinto non esse dicendum respectum illum respicere ens rationis, quia respectus ille non exigebat suum terminum esse ens rationis, eodem enim modo illum respiceret si esset ens reale, quam doctrinam ibi latius explicatam hic accommodo, ne dicas virtutem productivam in se continere ens rationis, aut posse ens rationis producere, quia formalitas entis rationis nunquam continetur in virtute productiva causæ, sicuti neque respectu transcendentali respicitur. Adde insuper non solum virtutem productivam non continere in se formalitatem entis rationis; sed semper respicere actualem, physicam, & realem existentiam, ad quam tantum adhuc quatenus est ex se, virtutem habet, & huiusmodi esse virtutem productivam, quam in Deo ponimus respectu hircocerui, quia nos non dicimus Deum modò habere virtutem ad producendum hircocerum affectum suum repugnantia, ita ut id, quod in omnipotentia Dei continetur sit hoc concretum formaliter sumptum *hircocerum repugnans*, sed tantum in Deo ponimus virtutem ad producendum hircocerum purgatum repugnantia; repugnantia enim nunquam in virtute aliqua continetur, & ideo dicimus, casu quo hircocerius non repugnaret posse ab hac numero omnipotentia produci, quia omnipotentia hæc modò habet virtutem ad producenda non tantum illa, quæ modò non repugnant; sed omnia quæcumque non repugnarent, & ita si illa, quæ modò repugnant, fierent non repugnantia, possent ab illa produci. Neque refert modò non esse hircocerum non repugnantem, ut possit hircocerius non repugnans in omnipotentia contineri, quia sicuti de relatione transcendentali dicebam, respicere terminum, qui non est, sic virtus productiva respicit hircocerum non repugnantem, qui non est: explicatur etiam hæc doctrina exemplo actus, quo ego desidero existentiam boni, quod modò abest, qui fertur in existentia, etiam si existentia non sit, & aliquando etiam si sit impossibilis, quia ego apprehendo possibilem esse, & verè desidero realiter, & physicè existere id, quod ita existere implicat. Ex hoc fit omnipotentiam non esse virtutem formaliter ad repugnantia, neque hæc formaliter sumpta contineri in omnipotentia, sed tantum contineri illa, quæ non repugnant, & illa quibus adiacet repugnantia, hæc tamen repugnantia seclusa, quæ in nulla virtute continetur, & ita nunquā dici potest Deum habere virtutem producendi ens rationis, quia posse producere ens rationis sonat posse producere obiectum repugnans affectum formaliter sua repugnantia. Rem explicet appositum exemplum. Sacerdos approbatus pro tota Ecclesia ad confessiones audiendas ex vi potestatis, quā modò habet, nulla alia superaddita, hic & nunc poterit Turcam absolvere si Turca fiat fidelis, & sic reliquos omnes qui modò sunt infideles, si fideles fiant, & Ecclesia Romanæ reconcilientur, poterit postea absolvere, ex vi potestatis, quam modò habet, non tamen idè sacerdos iste dicitur habere potestatem absolviendi Turcam, & reliquos infideles, quia etiam potestatem habeat ex vi cuius possit absolvi homines illos, qui modò sunt infideles, absolutio tamen faciendā essentialiter supponit homines illos factos fuisse fideles, & ad illam sine hac circumstantia facta nulla est potestas in sacerdote, quia potestas hæc tantū est ad absolviendos Christi fideles in nullo à Romana Ecclesia discedentes. Sic similiter virtus illa physica, quam in Deo concipimus ad hircocerum, qui modò repugnat, producendū, est virtus, ex vi cuius

poterit produci hircocerius, si fiat non repugnans, non tamen hircocerius formaliter repugnans, seu cum repugnantia cōpositus, quia productio hircocerui ad quā Deus virtutem habet, supponit hircocerum factum fuisse non repugnantem, & ita virtus illa non dicenda est virtus ad producenda obiecta repugnantia, seu entia rationis, etiam si ex vi illius possent produci obiecta, quæ modò repugnant, si fierent non repugnantia, sicuti virtus absolviendi à peccatis non dicitur virtus absolviendi infideles, licet talis sit, ut ex vi illius homines, qui modò sunt infideles, possent absolvi, si fiant fideles, & ritè, & rectè disponantur ad absolutionem obtinendam.

15 Instabis: Deus quatenus est ex se tantum habet virtutē ad producendum hircocerum, ut non repugnantem, seu casu, quo non repugnaret, sed casu, quo non repugnaret hircocerius, non esset hic numero hircocerius, quem modò apprehendo, & qui de facto repugnat: ergo Deus, adhuc quatenus est ex se, non habet virtutem ad producendum hunc hircocerum, quem ego apprehendo. Obiectio hæc non impugnatur conclusionem, quam defendimus, sed destruit casum, quem supponimus ad illius veritatem examinandam. Inquirimus an casu, quo hircocerius, aut aliud ens repugnans fieret non repugnans, posset produci à Deo, ut ex hac hypothesi naturam absolutam omnipotentiam cognoscamus, & modò obicitur casū implicare, quia ens non repugnans, non esset idem quod modò est repugnans. Respondeo ad conclusionē, quam defendimus necessum non esse hircocerum in illo casu eundem, vel alium futurum, nos enim tantum defendimus, quod si possit concipi non repugnans, obiectum quod modò est repugnans fiet obiectum huius omnipotentiam, quæ modò est, & eadem invariata permanens sufficiens erit ad illum producendū, quod autē ita possit, seu nō possit concipi, non attinet ad veritatem conclusionis, quam defendimus. Si tamen volumus hypothesim aptā disputationi facere, debemus apprehendere in hircocerio, qui modò est repugnans, repugnantiam veluti quoddam prædicatum formaliter ab aliis distinctum, & reliqua repugnantia, nō per se ipsa, sed per hoc speciale prædicatum, & inquirere an secluso illo speciali prædicato repugnantia, per quod totus hircocerius formaliter constituitur repugnans reliqua omnia possent produci ab hac numero omnipotentia: scio repugnantia non esse speciale prædicatum, sed transcendens omnibus, verumtamen apprehendendū instar prædicati præcisi à reliquis, ut suppositio utilis fieri possit ad præsentem quæstionem examinandam.

16 Virtutem hanc supra explicatam appellant nonnulli potentiam sub conditione, ut illius explicent naturā, verumtamen in se ipsa absoluta est, & absolute existit in Deo, licet illius exercitium supponat tanquā conditionem; non repugnantiam effectus, & in hoc sensu aliquo modo conditionalis dici poterit non intrinsecè, sed extrinsecè.

17 Id, quod dixi de omnipotentia, quoad modum continendi effectus, qui de facto repugnant, & quod illi convenit essentialiter respectu omnium effectuum, potest reperiri in causa creata, quæ ex se potest habere virtutem ad producendū effectū, qui de facto implicat, non tamen ita constitui necessum est, quia in Deo tantum ponimus continentiam illam respectu effectuum, qui de facto implicat, quia debemus illi tribuere omnem virtutem productivam, quam sine contradictione valemus apprehendere ut omnipotentiam summè perfectam cognoscamus, causæ verò creatæ cū finitæ sint, & limitatæ, non debent hanc continentiam includere. In eo tamen cōvenit virtus creata cum increata iuxta nostram sententiam, quod sicuti virtus increata eadem esset repugnantibus omnibus effectibus, quos de facto potest producere, sic virtus creata eadem esset, etiam si repugnarent effectus illi, quos de facto producere potest.

18 Obiicit, secundo actus vitales essentialiter dependent à suo principio, ita ut neque de potentia Dei absoluta possint ab illo non dependere, sicuti possunt quicumque alij effectus, qui ab hac causa creata procedunt, ab illa non procedere, sed à Deo produci: ergo diverso modo se habet principium productivum actuum vitalium respectu horum, quàm se habet quælibet alia virtus creata productiva respectu aliorum effectuum. Sed hic diversus modus tantum potest consistere in eo, quod principium vitale sit connexum cum actibus vitalibus, quos potest producere, & non sic alia principia: ergo saltem principium vitale essentialiter est connexum cum possibilitate suorum effectuum. Hoc argumentū, etsi cōtra nos procedat respectu principij productivi

productui vitalis, respectu aliorum principiorum non vitalium nostram sententiam probare intendit, neutrum tamen præstat. In primis idem argumentum, quod de actibus vitalibus fit respectu principij vitalis, fieri potest de quocumque effectu respectu causæ primæ, à qua ita essentialiter dependet, ut non possit ab illa non dependere, etsi posset non dependere ab alia causa creata, à qua naturaliter producit. Ex quo inferretur causam primam habere connexionem cum possibilitate effectuum, quam non haberent aliæ causæ secundæ, quod nullus asseruit, omnes enim, qui asserunt omnipotentiam esse connexam cum effectuum possibilitate, eandem connexionem causis secundis attribuunt, & multi qui defendunt causas secundas esse connexas cum suorum effectuum possibilitate, de causa prima affirmant non huiusmodi habere connexionem. Diversitas principij vitalis, & non vitalis respectu suorum effectuum stat in multis aliis seclusa connexionem utriusque principij cum effectuum possibilitate. In primis enim principium vitale essentialiter prærequiritur ad actum vitalem, & adhuc à Deo illius concursus suppleri nequit, potest autem à Deo suppleri quodlibet principium non vitale. Insuper alia plurima diversitatis capita desumi possunt ex essentia operationis vitalis, seu viventis in actu primo, quam explico Controversi. secunda de anima Puncto 2.

19 Obiicies tertio: Essentiale est Deo posse eleuare intellectum ad actus supernaturales: ergo essentiale est intellectui posse eleuari ad eisdem actus: ergo essentiale est intellectui hos actus possibiles esse, quia eleuari nequit ad actus non possibiles. Respondeo essentiale esse Deo posse eleuare quicquid est eleuabile, & quatenus est ex se habere sufficientem virtutem ad eleuandum quodcumque principium creatum ad quemcumque effectum: non tamen esse Deo essentiale principium aliud creatum esse eleuabile, quia cuiuscumque naturæ esset quodcumque principium creatum, Deus intrinsecè inuariatus idem omnino permanebit, non enim est Deo essentiale eleuationem non repugnare, quæ si repugnauerit, vel ratione sui, seu quia repugnat principium eleuabile, Deus non poterit principium aliquod creatum eleuare, & non erit contra illius essentiam, quia non posse tunc eleuare principium creatum non oriretur ex defectu potentie Dei, quæ ipsi est essentialis; sed ex impossibilitate effectus, quæ Deo est extrinseca. Eadem ratione intellectui, qui de facto datur, essentiale est habere ex se potentiam ut eleuetur ad actum supernaturalem, quod si actus supernaturalis, & actualis eleuatio repugnaret, nihil fieret contra intellectus essentiam, sed idem omnino permaneret, & in hoc sensu non est de essentia illius posse eleuari, sicuti non est de essentia illius posse producere naturalem intellectionem, quam, si repugnaret, producere non posset, non quia illi quatenus est ex se virtus actiua deficeret, sed quia repugnaret ipsa productio.

20 Obiic. quartò: Possibilitas effectus non est à se; sed ab alio: ergo est à principio productiuo: ergo essentialiter supponit principium productiuum: ergo possibilitas Angeli essentialiter supponit omnipotentiam tanquam principium à quo procedit. Sed non supponit omnipotentiam, ut principium liberè producens possibilitatem Angeli, quia liberum non est Deo Angelum esse possibilem, vel non esse possibilem: ergo supponit omnipotentiam tanquam quoddam principium, à quo ita necessariò dimanat possibilitas, ut non possit hoc principio supposito ab illo non dimanare: ergo eo ipso quod existat omnipotentia, inferitur per locum intrinsecum ab illa dimanare possibilitatem Angeli, & liceret à posteriori inferri: Non est possibilitas Angeli: ergo non est virtus in omnipotentia, à qua possit dimanare possibilitas Angeli: ergo omnipotentia, adhuc quatenus est ex se, non habet virtutem ad producendum Angelum, qui repugnat: ergo verè Angelus repugnaret, deficeret virtus, quam modò habet Deus ad producendum Angelum: ergo virtus productiua Angeli est connexa cum effectus possibilitate. Ex eodem discursu si legitimus est inferitur Deum adhuc ex se non habere modò virtutem ad producendum hircocerum, siquidem modo non dimanat ab omnipotentia hircocerui possibilitas. Tota difficultas huius argumenti consistit in explicatione modi, quo possibilitas rei nondum existentis dependet à Deo, dum actu non existit ens, quod possibile dicitur, quam præstabo Puncto sequenti, ubi dicam rem purè possibilem tantum habere dependentiam obiectiuam ab omnipotentia, eo enim modo

quo est, eo modo est dependens, & sicuti ens purè possibile non est, sed esset, ita non dependet, sed deberet à Deo, quod latius præstabo loco citato, sufficit interim ad argumenti solutionem puram possibilitatem, neque liberè, neque necessariò dependere à Deo dum est purè possibile, quia quod non est, non est dependens, ut dicebam, neque aliam dependentiam à Deo habent creature possibiles, præter illam, quæ illis competit, dum actu existunt, quomodo autem hoc possit stare cum connexionem possibilitatis effectus cum omnipotentia: difficultate non caret, quam Puncto sequenti explicabo. Moneo insuper hanc non esse legitimam consequentiam: effectus possibilis connexus est cum possibilitate causæ: ergo causa possibilis connexa est cum possibilitate effectus. Sicuti non bene inferitur existentia effectus connexa est cum existentia causæ: ergo existentia causæ connexa est cum existentia effectus. Antecedens enim est per se notum, & consequens euidenter falsum. Imò ex hoc capite argumentum conficio: Existentia causæ non est connexa cum existentia effectus: ergo neque possibilitas causæ cum possibilitate effectus. Premam vim huius illationis Puncto sequenti ad probandum possibilitatem effectus supponere possibilitatē causæ, à qua ita dependet, ut non possit non dependere ab illa, ubi probabo eodè modo se habere causam, & effectum in statu existentis, est cum possibilitate effectus, quo se habet in statu existentis.

Obiiciunt quintò ex recentioribus, nescio qui apud Ripald. t. 1. de ent. supern. disput. 32. sectione 7. Si repugnaret equus, non posset existere omnipotentia: ergo omnipotentia habet connexionem cum non repugnantia equi. Probat antecedens: si repugnaret equus existeret duplex contradictorium, equus non repugnans, qui essentialiter habet non repugnantiam ad existendum, & equus repugnans, ut supponitur: ergo si existeret omnipotentia existeret repugnantia equi, omnipotentia coexistere duplici contradictorio. Sed omnipotentia non est capax existendi duplici contradictorio: ergo non esset capax existendi, casu, quo equus repugnaret. Si quid probaret hoc argumentum apertè conuinceret omnia entia, quæ de facto existunt, & existere possunt esse inter se connexas, quia quolibet illorum repugnante daretur duplex contradictorium, cui nullum aliud ens posset coexistere, ac proinde illo existente non posset existere. Respondeo, casu, quo equus repugnaret dandum non esse duplex contradictorium, quia eadem suppositione, qua supponimus equi repugnantiam, supponimus illius non repugnantiam esse asserendam, ac proinde non componeretur in casu hypothetico repugnantia, & non repugnantia equi. Sed elio daretur tunc duplex contradictorium, hoc dato, posset quicumque entitas naturaliter coexistere duplici contradictorio, quia incapacitas, quam ego habeo coexistendi duplici contradictorio fundatur in incapacitate, quam habet existendi duplex contradictorium, capacitas enim coexistendi dicitur duplicem capacitatem duplicis extremi distincti ad existendum certo tempore determinato, & deficiente quocumque capacitate ad existendum in quocumque extremo deficit in utroque coexistendi capacitas. Cum autè deficiat capacitas existendi duplex contradictorium hinc fit in me deficere modò capacitatem coexistendi duplici contradictorio, nò quia quatenus est ex me aliquid deficiat, ut possum coexistere duplici contradictorio, casu, quo duplex illud contradictorium existeret, quia si modò existeret duplex contradictorium, videlicet Petrum currere, & Petrum non currere, modò ego absque ulla eleuatione, & absque ulla nouo existendi modo coexistere duplici contradictorio, quia coexistentia extrinsecè aduenit cuiusque existenti iam existenti in hoc tempore ex eo præcisè quod alteri in eodem tempore adueniat existentia. Ex his inferes non ex alio capite repugnare coexistere negationi Petri existentis scientiam, quam Deus habet de Petro existente, nisi quia scientia hæc necessariò coexistit Petro existenti, & cum negatio Petri existentis non possit coexistere negationi Petri existentis, fit non posse scientiam visionis coexistere negationi Petri existentis, quod si fieri posset ut Petrus existeret, & non existeret in eodem tempore, scientia, quæ Deus habet de Petro existente essentialiter cum suo obiecto coniuncta, coniungeretur etiam cum negatione eiusdè obiecti, & utrique contradictorio coexistere, in qua coexistentia tantum esset præter naturam ordinem, ut existeret duplex contradictorium, non verò in eo quod dato duplici contradictorio existente, utrique coexistere scientia visionis de altero extrinsecè

extremo contradictionis, & qualibet alia entitas, quæ naturaliter existere possit.

22 Instabis, ut repugnantiam, probes, in Deo ad coexistentiam in duplici contradictorio, non solum sumi ex repugnantia, quam in se habent duo contradictoria sibi coexistendi, sed sumi ex parte Dei, ita ut ex se sit incapax intrinsece per suam entitatem præcise sumptam coexistendi duplici contradictorio. Si Deus coexistere Petro, & carentia Petri in hoc instanti esset verum dicere hic Deus in hoc instanti coexistere Petro, insuper esset verum dicere hic Deus in hoc eodem instanti non coexistere Petro; ex quo legitime inferatur hæc propositio: ergo hic Deus non est hic Deus, quod consequens intrinsece repugnat Deo, qui intrinsece, per se ipsum est hic Deus: utraque pars antecedentis facile probatur. Hunc Deum coexistere Petro nihil aliud est quam ipsum existere existenti Petro: ergo in eo casu coexistere Petro. Nec necesse est probare antecedens, quod supponitur, dum supponitur Deum coexistiturum duplici contradictorio. Pars altera antecedentis probatur, hunc Deum non coexistere Petro nihil aliud est, quam ipsum existere Petro non existente, seu quam coexistere illius carentia. Sed in illo casu existeret Deus non existente Petro, quia cum supponatur in eo casu Petrum existere, & non existere, verum erit dicere Petrum non existere, & coexistere illius carentia, ut supponitur: ergo non coexistere Petro. Iam quod ex hoc antecedenti, videlicet hic Deus coexistit Petro, hic Deus non coexistit Petro inferatur legitime hæc consequentia: ergo hic Deus non est hic Deus facile suadet subiectum, de quo verificatur hoc contradictorium non est subiectum, de quo verificatur alterum contradictorium, sed de hoc subiecto videlicet hic Deus non verificatur, non verificatur hoc contradictorium coexistit Petro: ergo hoc subiectum non est illud, de quo verificatur alterum contradictorium non coexistit Petro, sed hoc contradictorium non coexistit Petro verificatur de hoc subiecto hic Deus: ergo hic Deus non est hic Deus.

23 Volunt iuniores destruere prima principia formæ syllogisticæ, & illis destructis iuxta eadem principia rigide ad vnguem servari vim arguendi, & inferendi, quæ illis innitebatur. Omnis forma syllogistica, & arguendi vis innitur his principiis, quodlibet est, vel non est, implicat aliquid simul esse, & non esse, quod est idem, ac implicat duplex contradictorium existere, & ita cum in syllogismo legitimo consequentia negatur, ut de arguente omnino actum esse censetur, ostenditur duplex illud contradictorium admittit redudendo ad illud propositiones ab ipso concessas, in suppositione autem ficta videlicet Petrum existere, & non existere principium arguendi destruitur, & duplex contradictorium admittitur: ergo iam formæ syllogisticæ fidendum non est, nec iuxta vera principia erit institueda, sed iuxta alia ficticia, & chymicæ quæ supponuntur.

4 Est etiam mirum in his iunioribus, quod duplex contradictorium, quod in antecedenti ipsi supponunt, idem in consequenti formidant, eodemque nos vrgere præsumunt, dum ipsi supponunt Petrum, & illius carentiam simul existere, seu simul Petrum existere, & non fingunt Deum coexistere, & non coexistere Petro, quia cum aliunde fixum sit Deum existere, idem est Petrum existere, ac supponere coexistere Deo, & consequenter Deum illi coexistere, quæ sunt correlatiua, seu omnino idæ, eademque ratione idem est supponere existere carentiam Petri, ac supponere hanc coexistere, debet Deum illi coexistere. Similiter dum supponitur Petrum non existere supponitur non coexistere Deo, & Deum illi non coexistere, quia coexistentia essentialiter dicitur existentiam utrius extremi, & ita cuiuslibet existentiam negare formalissime est negare coexistentiam utriusque. Includit igitur suppositio illa, quod Petrus existat, & non existat, quod Deus illi coexistat, & non coexistat, & sic facta hypothesi impossibili coexistentie duplicis contradictorii, exempli gratia quod Petrus existat, & non existat, concedimus notam vi illationis, quam suppositionis, quod in eo casu Deus coexistere Petro, & non coexistere Petro. Deinde negamus consequentiam illam: ergo hic Deus non est hic Deus. Ad illius probationem respondemus distinguendo propositionem illam subiectum, de quo verificatur unum contradictorium non est subiectum de quo verificatur aliud contradictorium: distinguo, ex natura rei, nullaque suppositione facta: concedo: ex suppositione, quod de eodem subiecto verificatur duplex contradictorium, & quod deficiat principium, illud implicat idem simul

esse, & non esse nego, ut in hoc casu contingit nego. Quomodo autem hoc in prædicto casu contingat, & quomodo supponere Petrum existere, & non existere, & existere simul Petrum, & illius carentiam sit supponere Deum coexistere Petro, & non illi coexistere: & Deum coexistere Petro, & illius carentia iam explicui.

Dices iuxta hanc doctrinam nunquam posse vtiliter argui, nec legitime aliquid inferri facta suppositione impossibili. Respondeo facta suppositione impossibili, plura vtiliter, & legitime inferri ex antecedenti impossibili, & involuente contradictionem, dum una pars contradictionis assumitur clarius ponitur omnia v.g. dum vis agnoscere caput distinctionis Spiritus Sancti à Filio, & supponis hunc ab illo non procedere, consequentia debes vnicè deducere ex hoc supposito principio, quod Spiritus sanctus non procedat à Filio, & legitime erunt iuxta formam syllogisticam, si autem eas deducas ex hoc principio à te supposito, quod Spiritus sanctus non procedat à Filio, & ex alio vero, quod procedat à Filio simul sumptis consequentia nullius erunt momenti, destrues enim primum principium syllogisticum, & ita corrumpet tota syllogistica forma. Doctrinam hanc pro innumeris fallaciis vitandis notavit Sorus lib. Summularum eodem modo respondendum est aliis argumentis iunculis eorundem iuniorum, quibus idem probare intendunt inferentes casu, quo daretur duplex contradictorium inferendum esse Deum quodlibet eorum cognoscere, & non cognoscere, ut velle existere, & non existere.

Obiiciunt iidem iuniores: Deus est connexus cum aliquo connexo cum possibilitate Petri: ergo est connexus cum ipsa possibilitate. Consequentia est legitima, antecedens probatur, Deus est connexus cum hoc scientia actu, quem habet. Si existat Petrus cum his præcise prædicatis, quæ modo habet existit sine contradictione, scientia est connexa cum hoc illius obiecto, sed hoc obiectum est possibile: ergo Deus est coniunctus, cum possibilitate.

Respondeo; in tantum Deum esse connexus cum illa scientia in quantum illa scientia est necessaria, ut per se notum est. Deinde est etiam per se notum in tantum illam scientiam esse necessariam, in quantum obiectum illius est necessarium, & quia est modo simpliciter necessarium obiectum, scientia est simpliciter necessaria, casu tamen quo obiectum deficeret, scientia illa deficeret quoad formalitatem, & expressionem, & si non quoad entitatem, & Deus idem intrinsece invariatus permaneret sine illa scientia, quoad formalitatem, & expressionem eodem prorsus modo ac permaneret sine scientia visionis, quam modo habet de mea existentia casu quo non fuisset productus. Vnde infero, Deum solum esse connexus cum illa scientia ex suppositione obiecti ad quod terminatur sicuti est connexus cum scientia visionis ex suppositione obiecti, & non alio modo, neque alia est differentia, aut disparitas, nisi quod suppositio obiecti scientia visionis est contingens, & ita potuit obiectum deficere, & cum eo scientia, suppositio autem obiecti illius est necessaria, & ita sicuti non potest deficere obiectum, non potest deficere scientia, cuius tota necessitas refunditur in necessitatem obiecti, ac proinde si hoc deficeret deficeret scientia Deo intrinsece invariato.

Obiiciunt iterum iuniores: Deus per suammet entitatem intrinsece habet distinguere ab equo possibili, & ab hyrcoceruo impossibili, & ita per suam entitatem habet distinguere à possibili, & impossibili, sed si equus non esset possibilis non haberet eandem amplitudinem distinctionis, si quidem tantum distingueretur ab impossibili: ergo illi deficeret aliquid illi intrinsecum, ac proinde non esset idem numero Deus, qui modo est.

Ne certo scire hoc argumento uti iuniores bonæ notæ, nec referre illud audeat, est enim omni difficultatis apparentia nudâ. Respondeo, Deum per suam entitatem habere distinguere ab equo, & ab hyrcoceruo, siue uterque sit possibilis, siue uterque impossibilis, unus possibilis, & alter impossibilis, illorumque possibilitas, aut impossibilitas, Deo esse extrinsecâ, quia tamen modo unus est possibilis, & alter impossibilis, modo Deus distinguitur ab uno possibili, & ab altero impossibili, casu tamen quo equus esset impossibilis distingueretur Deus à duobus impossibilibus equo, & hyrcoceruo, & tunc ex parte Dei eadè esset distinctio cū eadè amplitudine, ut cum iuniorum terminis loquar, ac modo est.

Obiiciunt insuper. Deus potest absolute producere Petrum, & non hyrcocerum: ergo habet potentiam respectu Petri, quam non habet respectu hyrcocerui, sed si Petrus

Petrus non esset possibilis non haberet talem potentiam: ergo si Petrus non esset possibilis aliquid intrinsecum Deo deficeret. Respondeo, Deum quatenus est ex se secundum quod requiritur ex parte virtutis, tam esse potentem producere hyrcocerum, quam Petrum, non tamen dici absolute potentem producere hyrcocerum ex defectu possibilitatis termini producendi, non ex defectu virtutis, quā ex parte sua sufficientem habet etiam respectu hyrcocerei. Dicit tamen absolute potentem producere Petrum, quia virtuti intrinsecā, quam habet ad illum producendum, adiungitur possibilitas termini producendi: Unde, in hoc conceptu Deus absolute potens producere Petrum duo includuntur virtus productiva ex parte Dei, & possibilitas Petri, quorum primum etiam datur respectu hyrcocerei, quia tamen non datur secundum, nempe possibilitas hyrcocerei, non datur Deus absolute potens producere hyrcocerum, sed tantum quasi conditionate ex parte termini potens producere hyrcocerum pro casu quo hyrcoceruus esset possibilis.

31 Redeunt iuniores ad suum argumentum de amplitudine, quam ad omnipotentiam æquē inutiliter transferunt, ac in distinctione eam posuerunt. Deus ex se est potens producere Petrum possibilem, & hyrcocerum impossibilem: ergo ex se est potens producere possibile, & impossibile; sed si deficeret possibilitas Petri tantum ex se posset producere impossibile: ergo omnipotentia non haberet eandem amplitudinem; non esset eadem. Argumentum hoc propositum inter Petrum possibilem ex una parte, & hyrcocerum impossibilem ex alia posset eodem modo fieri inter omnes creaturas posibles ex una parte, & impossibiles ex alia. Respondeo eodem modo, ac de distinctione respondi, Deum ex se habere sufficientem virtutem ad producendum Petrum, & ad producendum hyrcocerum, siue utrumque, siue neuter sit possibilis, siue vnus, & non alter, & in omni casu eandem fore amplitudinem ex parte intrinsecā omnipotentis: quod enim repugnat, aut repugnet productio propter possibilitatem, aut impossibilitatem effectus Deo est valde extrinsecum.

PUNCTUM V.

An possibilitas effectus habeat connexionem cum possibilitate causa.

§. I.

Propria sententia.

1 Dixi sæpè effectum possibilem nondum existentem, nihil esse, seu non esse, & de illo non posse proprie dici verbum *est*, insuper possibilitatem intrinsecā rei creatæ non proprie esse ab æterno, licet ab æterno effectus denominetur possibilis. Ex quo infertur effectum purè possibilem, seu puram possibilitatem cum nullo extremo posse proprie connexionem habere, quia quod non est, non est habens connexionem. Eadem ratione colligitur puram possibilitatem non esse dependentem, quia quod non est, non potest esse dependens; non tamen ideo potest dici possibilitatem esse independentem à causa: eadem enim ratione, quā repugnat propria dependentia puræ possibilitatis, repugnat independentia eiusdem, quia dependentia, & independentia, eodē modo supponunt esse rei dependentis, vel independentis. His præmissis statuo quæstionem non posse procedere de propria connexionione, seu dependentia actuali, quarum non est capax entitas purè possibilis, quæ nō est, quod multos decepit, qui ex hac ratione intulerunt possibilitatem esse independentē, falso tamen, quia ut sæpè dixi, possibilitas pura proprie nō est, ac proinde neque dependens, neque independentis, poterit tamen dici, non proprie dependens, sicut chimæra dicitur non alba. Procedit tantū quæstio de connexionione, siue dependentia in eo genere, in quo effectus possibilis, seu pura possibilitas est, an eodem modo dependeat, & causā eodē modo supponat possibilem.

2 Recetiores aliqui sequuti Basilium Legionensem Punct. præcedenti citatum existimant repugnante quocumque principio productivo effectum illius non iri repugnatum, hac ratione tuerentur, casu quo per impossibile Deus repugnaret non inferendum per locum intrinsecū creaturarum possibilitatem defecturam; sed omnes adhuc permansuras

possibiles. Alij ex nostris doctissimi Magistri asserunt deficientem possibilitatem causæ defecturam possibilitatem actionis, & omnium effectuum, qui nulla interiecta actione à tali principio dependebant, non tamē defecturam possibilitatē effectuum, qui non immediatē per se ipsos; sed media actione distincta à causa procedebant. Sic casu quo Deus repugnaret repugnaret omnes actiones, quia omnes qui effectus, qui à Deo pendēt sine interiecta actione, sicut sunt termini, qui per se creantur iuxta probabilem serentiam, non tamen defecturam possibilitatem illorum effectuum, qui per interiectam actionem dependent à Deo. Sic

PRIMA CONCLUSIO. Nulla actio potest esse possibilis, quin possibilis sit illius principium, à quo existente dependet. Ratio est: Actio per se, & essentialiter habet connexionem necessariam cum suo principio, & habet connexionem essentialē cum illo: ergo non potest actio esse possibilis, quin illius terminus possibilis sit, quia implicat actionem connexionē habere cū principio impossibile, alius haberet connexionem cum eo quod nō est, quod implicat, quia de ratione connexionis est non esse vnum extremum sine altero, cum quo est connexum. Dices actionē habere connexionem cum principio in statu existentis, non verbū in statu possibilitatis. Huius solutionis impugnatio, solida probatio meæ conclusionis erit. Ab his dependet entitas possibilis in statu possibilitatis, à quibus in statu existentis non potest non dependere existens. Sed non potest actio existere adhuc de potētia absoluta, quin existat principium à quo per se dependet: ergo non potest esse possibilis actio, quin possibile sit principium illud, à quo in statu existentis non potest non dependere. Antecedens probatur entitas possibilis dicit obiectivè entitatem cum eisdem prædicatis, eisdemque affectionibus, quibus gaudet in statu existentis; sed actio in statu existentis per se ipsam habet intrinsecam, & essentialē connexionem actualem cum principio: ergo in statu possibilitatis habet eandem connexionem eo modo, quo ipsa habet esse in illo possibilitatis statu. Virgeo: esse entitativum actionis est actualis connexio cum principio: ergo in quocumque statu cognoscatur cognoscenda est actualis connexio; sed implicat realis connexio cum aliquo, quod reale non sit: ergo implicat actio, quæ essentialiter est connexa, implicante causa, quæ est huius connexionis extremum. Confirmatur: Esse rei purè possibilis, ut sæpè monui, est tantum purum esse obiectivum, quod ex eo, quod sit possibile, non est, sed esset sine contradictione aliqua, casu, quo Deus vellet illud producere: ergo in illo esse obiectivo inspicendum est cum eisdem formalitatibus, quas haberet si actu esset existens. Sed actio si esset existens essentialiter supponeret principium, cum quo essentialiter connectitur: ergo actio dum est possibilis inspicenda est essentialiter connexa cum principio à quo existenti dependeret, si ipsa existeret: ergo eo ipso quod actio possibilis sit, seu habeat esse obiectivum, eodem modo debet illius principium esse possibile, & habere idem esse obiectivum, quod tantum dicit entitas possibilis, de qua milles dixi non habere esse, & prædicatum possibile esse additum diminuens, cum dicitur *Petrus est possibilis, homo est possibilis*.

SECUNDA CONCLUSIO. Omnis effectus, etiam si actione interiecta ab ipso distincta producatur, in statu possibilitatis supponit ut possibile omne principium, à quo in statu existentis, adhuc de potentia Dei absoluta, non potest non dependere. Hæc conclusio eadem ratione, quā præcedens probanda est: Effectus ita essentialiter à principio dependens implicat existere non existentibus principiis illis, à quibus essentialiter dependet: ergo sunt essentialiter connexi cum suis principiis: ergo non possunt videri sine hac connexionione actuali cum eisdem principiis. Confirmatur: Omnis effectus habet essentialē, seu ineuitabilem connexionem cum illa causa, à qua implicat non dependere, sed implicat habere connexionem cum aliquo non possibili: ergo supponit ut possibilem causam illam cum qua habet essentialē connexionem. Recurre ad rationes suprà factas de actione respectu principij, quæ omnes eodem modo procedunt de effectu respectu causæ à qua essentialiter dependet.

Respondent doctissimi Magistri, qui sentiunt actionem possibilem essentialiter supponere principium, ut possibile, & dissentiant ab hac conclusione, asserentes non repugnaturum effectum repugnante quacumque causa illius, etiam prima